

Oponentní posudek diplomové práce

Diplomant:	Bc. Zuzana Butelová
Vedoucí diplomové práce:	doc. Ing. arch. akad. arch. Jiří Klokočka
Odborná asistentka:	Ing. arch. Jana Zdráhalová, Ph.D.
Téma diplomové práce:	MICHALOVCE - Dostavba sídliska SNP

Diplomová práce Zuzany Butelové zrcadlí názor na místo jejího původního bydliště – Michalovce, město u slovenského moře. Původně se chtěla Zuzana věnovat pouze urbanistické koncepci nedostavěného sídliště SNP, nicméně v průběhu práce si hranici řešeného území rozšířila jižně, přes řeku, až k historickému jádru města, čímž do hry vstoupila rozsáhlá množina nových výzev a „skrytých kostlivců“ nemajících snadné řešení. Tematicky se tedy práce dělí na levý břeh pojímající rozvojové území napojující se na modernistickou zástavbu sídliště SNP a pravý břeh s roztržitým urbanistickým plánem centrální části města. Tyto dvě svébytné lokality jsou od sebe odděleny dvěma toky. Řekou Laborec, se svými velkorysími, přírodně regulovanými břehy a vnitřním okruhem, dimenzovaným na komfortní průjezd až milionu návštěvníku ročně směrem k bývalému hlavnímu turistickému atraktoru regionu, vodní nádrži Zemplínské šířavy, kde význam tohoto původně silného dopravního tahu končí. Studentka spatřuje hlavní společný problém centra a sídliště v monofunkčnosti obou částí. Z mého pohledu je pojitkem hlavně nešťastná fragmentace území plná prostorových bariér. V prostoru celého řešeného území dnes chybí jasná urbanistická čitelnost - vše patří všem a přitom nikomu.

Pro účely posudku dělím projekt na 3 výše zmiňované lokality LEVÝ BŘEH (SÍDLIŠTĚ) – ŘEKA – PRAVÝ BŘEH (CENTRUM). Hodnotit nebudu program jednotlivých stavebních kamenů území, který Zuzana jednotlivým objektům přiřazuje, ale spíše sílu rozložení těchto kamenů, které ve výsledku definují charakter jednotlivých lokalit.

LEVÝ BŘEH (SÍDLIŠTĚ)

Těžištěm urbanistické kompozice levého břehu je nový park, který je prostorově definován na jedné straně řekou, na straně druhé pak stávající a doplňovanou zástavbou a sportovně kulturními areály. V rámci parku autorka těží z existence stávajícího vzrostlého náletového háje/lesíku, který vhodně doplňuje o slunnou louku umožňující různorodé aktivity. Park z jižní strany uzavírá meandr řeky s výrazně zpevněným nábřežím v napojení na předprostor nově navrhovaného kulturního domu. Míra zpevněných ploch při kulturáku a nábřeží je v tomto místě diskutabilní, nicméně předpokládám, že v další fázi by došlo k určité optimalizaci poměru.

Fragmenty původně zamýšleného sídliště v podobě 6ti bloků tvořených z 9ti podlažních na sebe napojených panelových domů, se studentka snaží doplnit měřítkově pestrou skladbou budov, což místy působí při nízké hustotě zastavěnosti nesourodě a ve vztahu k infrastrukturní přípravě území možná až nevhodně. Nicméně zvolený mix jistě prošel důslednou rozvahou.

Charakter nové výstavby bytových domů v jižní části sídliště dále rozvíjí ležérně pojatou kompozici již realizované dvojice bytových domů. Nové budovy jsou, oproti stávající dvojici se soukromými zahradami, volně vloženy do tekoucího veřejného prostoru. V případě nízké míry sounáležitosti tamních obyvatel s bezprostředním prostorem při patě domů (charakteristický jev většiny sídlišť), v kombinaci s nedostatečnou údržbou veřejného správce, může dané řešení vést k opačnému efektu, než-li autorka od zvoleného řešení očekává.

Vzhledem k vysoké poptávce po individuálním bydlení autorka umísťuje při severní části řešeného území síť tvořenou rodinnými domy vytvářející měkký přechod mezi městem a volnou krajinou. Otázkou je, do jaké míry bude daná zástavba pozitivně či negativně ovlivňovat chování návštěvníků největšího městského parku.

PRAVÝ BŘEH (CENTRUM)

Michalovci chybí „pevné“ centrum, periferie proniká charakterem zástavby až k hranicím hlavního náměstí, historického jádra. Při studování stávajícího obrazu centrální části města lze cítit silný transformační potenciál v prostoru zadních partií bloků definujících hlavní náměstí. Pevná stavební čára by zde mohla při ulici Obchodná vhodně definovat druhý uliční plán, novou městskou třídu v návaznosti na srdce Michalovců. Napojení této, dnes neutěšené a navrhované městské tkáně nechává urbanistická koncepce bez jasného názoru.

Návrh pracuje s určitou mírou nesvázanosti vůči majetkoprávním vztahům, což je principiálně z povahy školního projektu správně (nepočítá s existencí některých staveb v soukromém vlastnictví - demolice budov Kauflandu, garáží na sídlišti, přístavba parkovacího domu k již existujícím objektům), na druhou stranu autorce svazuje ruce pomyslně nedotknutelný komfort průjezdu automobilové dopravy vnitřním okruhem a existence rozsáhlého kruhového objezdu. Celá tato soustava by minimálně v ideové rovině snesla mnohem výraznější redukci, což by jistě pozitivně ovlivnilo smýšlení nad celým prostorem mezi náměstím a břehem Laborce. Právě potvrzení nedotknutelnosti kapacitní dopravní infrastruktury sehrálo mj. velkou roli při navrhování městské tkáně v daném pásmu. Urbanistická struktura je zde tvořena volnou zástavbou bez jasné uliční čáry s akcentací vybraných míst v podobě vyšších liniových budov, avšak bez výraznějšího pozitivního ovlivnění obrazu dotčených míst.

Zatímco na levém břehu autorka citlivě pracuje s jedním silným krajinným útvarem - jednoznačně vymezeným parkem, na pravém břehu krajina volně prochází územím mezi jednotlivými budovami bez jasné čitelné hierarchie veřejného prostranství. Charaktery jednotlivých prostorů tak určuje hlavně velkorysá krajinářská řešení s proměňujícím se poměrem zpevněných a nezpevněných povrchů a jejich design, což může lehce narazit na své limity v podobě nedostatečné následné péči. V centrální části města by území jistě sneslo vyšší KPP, což při citlivě nastavené uliční mřížce neznamená snížení prostupnosti.

ZÁVĚR

Studentka se při takto náročném urbanistickém zadání místy až příliš upíná na detaily a stávající determinanty v území, což může pramenit z její osobní dlouholeté zkušenosti s tamním prostředím. Jedním z hlavních východisek návrhu představovalo posílení prostupnosti území. Zásadním nástrojem k dosažení tohoto cíle se v diplomové práci stává plovoucí krajina s rozostřenou hranicí veřejného a soukromého prostoru, v čemž vidím již výše zmiňované rizika.

Po grafické stránce působí celá práce velmi kultivovaně .

Práci studentky Zuzany Butelové hodnotím známkou C.

V Praze dne 27. 1. 2022

.....
Ing. arch. Pavel Buryška